

PREPORUKA VIJEĆA**od 8. srpnja 2014.****o Nacionalnom programu reformi Nizozemske za 2014. i dostavljanje mišljenja Vijeća o programu stabilnosti Nizozemske za 2014.**

(2014/C 247/17)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža ⁽²⁾, a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Europsko vijeće se 26. ožujka 2010. složilo s prijedlogom Komisije o pokretanju nove strategije za radna mjesta i rast zvane Europa 2020. koja se temelji na pojačanoj koordinaciji ekonomskih politika te je usmjerena na ključna područja u kojima je potrebno poduzimanje mjera radi jačanja potencijala Europe u području održivog razvoja i konkurentnosti.
- (2) Vijeće je 13. srpnja 2010. na temelju prijedloga Komisije donijelo Preporuku o općim smjernicama za ekonomske politike država članica i Unije (2010. – 2014.), a 21. listopada 2010. donijelo je odluku o smjernicama za politike zapošljavanja država članica ⁽³⁾, koje zajedno čine „integrirane smjernice“. Države članice pozvane su da integrirane smjernice uzmu u obzir u nacionalnim ekonomskim politikama i politikama zapošljavanja.
- (3) Šefovi država i vlada država članica donijeli su 29. lipnja 2012. odluku o Paktu za rast i zapošljavanje, uspostavivši dosljedan okvir za djelovanje na nacionalnoj razini te na razini EU-a i europodručja koristeći se svim mogućim sredstvima, instrumentima i politikama. Odlučili su da je potrebno poduzeti mjere na razini država članica, a posebice su izrazili potpunu predanost ostvarivanju ciljeva strategije „Europa 2020.“ i provedbi preporuka za pojedinu državu.
- (4) Vijeće je 9. srpnja 2013. donijelo Preporuku ⁽⁴⁾ o nacionalnom programu reformi Nizozemske za 2013. i dostavilo mišljenje o nizozemskom ažuriranom programu stabilizacije za razdoblje 2012. – 2017. Komisija je 15. studenoga 2013., u skladu s Uredbom (EU) br. 473/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁾ dostavila svoje mišljenje o nacrtu proračunskog plana Nizozemske za 2014.

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ SL L 306, 23.11.2011., str. 25.

⁽³⁾ Zadržana za 2014. Odlukom Vijeća 2014/322/EU od 6. svibnja 2014. o smjernicama za politike zapošljavanja država članica za 2014. godinu (SL L 165, 4.6.2014., str. 49.).

⁽⁴⁾ SL C 217, 30.7.2013., str. 89.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) br. 473/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o zajedničkim odredbama za praćenje i procjenu nacrtu proračunskih planova i osiguranju smanjenja prekomjernog deficita država članica u europodručju (SL L 140, 27.5.2013., str.11).

- (5) Komisija je 13. studenoga 2013. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra za usklađivanje ekonomske politike za 2014. Komisija je također 13. studenoga 2013., na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011, usvojila Izvješće o mehanizmu upozoravanja u kojem je Nizozemska prepoznata kao jedna od država članica za koju je potrebno izvršiti podroban pregled.
- (6) Europsko vijeće podržalo je 20. prosinca 2013. prioritete za osiguranje financijske stabilnosti, fiskalne konsolidacije i mjera za poticanje rasta. Pritom je istaknulo potrebu za diferenciranom fiskalnom konsolidacijom kojom se potiče rast, ponovnom uspostavom uobičajenih uvjeta kreditiranja gospodarstva, promicanjem rasta i konkurentnosti, rješavanjem problema nezaposlenosti i socijalnih posljedica krize te modernizacijom javne uprave.
- (7) Na temelju članka 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Komisija je 5. ožujka 2014. objavila rezultate svojeg detaljnog preispitivanja za Nizozemsku. Na temelju analize Komisije moguće je zaključiti da se Nizozemska i dalje suočava s makroekonomskim neravnotežama, što zahtijeva praćenje i političko djelovanje. Osobitu pozornost treba posvetiti makroekonomskim kretanjima u pogledu duga privatnog sektora i tekućeg smanjenja stupnja zaduženosti, kao i preostalim nedostacima na tržištu nekretnina. Iako veliki višak na tekućem računu ne predstavlja rizik sličan velikim deficitima te je djelomično povezan s potrebom smanjenja stupnja zaduženosti, Komisija će pratiti razvoj tekućih računa u Nizozemskoj u okviru europskog semestra.
- (8) Nizozemska je 29. travnja 2014. podnijela svoj nacionalni program reformi za 2014., a 30. travnja 2014. i program stabilizacije za 2014. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (9) Cilj je proračunske strategije utvrđene u programu stabilizacije za 2014. osigurati održivost smanjenja prekomjernog deficita u 2013. te do 2015. dostići stanje proračuna blisko srednjoročnom cilju. Srednjoročni cilj jest strukturni deficit od najviše 0,5 % BDP-a, što odražava zahtjeve Pakta o stabilnosti i rastu. Provedene su znatne dodatne fiskalne mjere, no predviđa se da će (ponovno izračunani) strukturni saldo u 2014. i dalje ostati nepromijenjen u usporedbi s 2013., što upućuje na znatno odstupanje od najmanje obvezne prilagodbe od 0,5 % BDP-a. U 2015. predviđa se poboljšanje (ponovno izračunanog) strukturnog salda za 0,3 postotna boda BDP-a. Rashodi će u 2014. i 2015. rasti ukorak s referentnim mjerilom za rashode. Slijedom cjelokupne ocjene proračunske strategije Nizozemske, put prilagodbe prema ostvarenju srednjoročnog cilja djelomično je u skladu sa zahtjevima Pakta o stabilnosti i rastu. Prema programu stabilizacije, bruto dug opće države bit će stabilan u 2015., a potom se smanjivati. Vjerodostojan je makroekonomski scenarij na kojem se temelje proračunska predviđanja u programu stabilizacije, a koji je pripremio Nizozemski zavod za analizu ekonomskih politika. Opasnosti da se proračunski ciljevi ne uspiju ostvariti znatne su, ali općenito uravnotežene. U proljetnoj prognozi iz 2014. službi Komisije očekuje se stabilizacija strukturnog salda u 2014. i poboljšanje za 0,5 % BDP-a u 2015. Prema Komisijinoj prognozi, Nizozemska će biti u skladu s referentnim mjerilom za rashode u 2014., ali ne i u 2015. Kako bi se povećala mogućnost budućeg rasta Nizozemske, od ključne je važnosti da se zahtijevanom konsolidacijom štite rashodi kojima se potiče rast, poput inovacija i istraživanja, uključujući temeljna istraživanja, obrazovanja i osposobljavanja. Na temelju svoje ocjene programa i Komisijine prognoze te u skladu s Uredbom (EZ) br. 1466/97 Vijeće smatra da je Nizozemska svoj deficit opće države dovela do održive razine ispod 3 % BDP-a u 2013., ali joj od 2014. prijeti znatno odstupanje od zahtjeva preventivnog dijela.
- (10) Ključni izazov predstavlja tržište nekretnina, gdje se desetljećima razvijaju nefleksibilnosti i poticaji kojima se narušuje tržišno natjecanje, kojima su oblikovani uzorci stambenog financiranja i štednje u tom sektoru. Sklonost kućanstava da povećavaju bruto hipotekarni dug s obzirom na vrijednost nekretnine uglavnom je posljedica dugotrajnih fiskalnih poticaja, posebice poreznih odbitaka na hipotekarne kamate. Kako bi se navedeni poticaji djelomično riješili, od travnja 2012. provodi se niz mjera. Neke od njih podrazumijevaju prilagodbe fiskalnoj obradi stambenog financiranja. Postupno ograničavanje poreznih odbitaka na hipotekarne kamate i povećavanje poticaja za otplatu zajamčeno je, ali se uvođenje ove mjere odvija presporo da bi znatno utjecalo na dinamiku otplate. Omjer iznosa kredita i vrijednosti nekretnine od 100 % koji bi trebalo postići u 2018. još uvijek je visok. Tržište najma nekretnina

ograničeno je propisima i vrlo opsežnim sektorom socijalnog stanovanja koji je opterećen i dugim listama čekanja. Nedavno uvođenje različitih visina najamnine s obzirom na dohodak kućanstva u sektoru socijalnog stanovanja mjera je koja ide u pravom smjeru, ali je njezin učinak ograničen. Korporacijama socijalnog stanovanja još uvijek je dopušteno graditi stanovanja s mjesečnom najaminom koja je viša od gornje granice socijalne najamnine. Iako se u preporukama za 2013. poziva na usmjerenije pružanje podrške kućanstvima kojima je pomoć najpotrebnija rad na tom preusmjeravanju još uvijek je tijeku. Stoga, iako predložene mjere predstavljaju napredak u pravom smjeru, cjelokupna je dinamika reformi spora u rješavanju temeljnih problema te se mora pospješiti kada to dopušta gospodarsko stanje, istodobno i dalje osiguravajući dostupnost socijalnog stanovanja građanima u nepovoljnom položaju koji nisu u mogućnosti steći nekretninu po tržišnim uvjetima, uključujući one na visoko traženim lokacijama.

- (11) Postupnim povećanjem zakonski određene dobi za umirovljenje sa 65 godina u 2012. na 67 godina u 2023. poboljšala se dugoročna održivost mirovinskog sustava. Nizozemska je pokrenula sveobuhvatne reforme javno i privatno financiranih stupova mirovinskog sustava te sustava dugoročne skrbi. To upotpunjuju reforme kojima se stariji radnici potiču na dulji radni vijek, povećavajući mobilnost tržišta rada. Reformama dugoročne skrbi odgovornost se premjestila na općine, uz smanjenje ukupnih rashoda i usmjerenost na veću učinkovitost. Dijelovi tih opsežnih reformi još nisu doneseni. Preostali izazovi uključuju odgovarajuću raspodjelu troškova i rizika unutar naraštaja i među njima te potrebu za praćenjem kvalitete i dostupnosti dugoročne skrbi. Provedbom planova za reformu dugoročne skrbi pospješilo bi se zaustavljanje brzorastućih troškova starenja i time podržalo održivost javnih financija. U tom smislu, kvalitetu i dostupnost dugoročne skrbi treba zadržati na odgovarajućoj razini.
- (12) Svrha je reformi tržišta rada koje predlaže Vlada povećati sudjelovanje i mobilnost na tržištu rada. Cilj je Zakona o sudjelovanju poticanje sudjelovanja na tržištu rada. Međutim te reforme još nisu sadržane u zakonu. Povrh toga potrebne su daljnje mjere za smanjenje fiskalnih nepoticačnih mjera i poboljšanje zapošljivosti osoba na rubu tržišta rada, uključujući žene, osobe s migrantskim podrijetlom, osobe s invaliditetom i starije osobe. Nizozemska je najavila reforme programa naknada za nezaposlenost i relativno strogog radnog zakonodavstva, uključujući poreznu olakšicu u cilju povećanja sudjelovanja. Unatoč tomu, iako te mjere idu u pravom smjeru, one se ne mogu u potpunosti ocijeniti sve dok ne budu provedene. Bržim uklanjanjem preostalih nepoticačnih mjera za primatelje drugog dohotka u kućanstvu radi povećanja radnih sati mogao bi se dodatno ublažiti budući manjak radne snage. Konačno, boljom upotrebom postojeće fleksibilnosti institucionalnog okvira za diferenciranije povećanje plaća moguće je podržati cjelokupni dohodak kućanstva te stoga i domaću potražnju bez narušavanja tržišnog natjecanja.
- (13) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu nizozemske ekonomske politike. Donijela je procjenu nacionalnog programa reformi i programa stabilnosti. U obzir je uzela njihov značaj za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Nizozemskoj, ali i poštovanje pravila i smjernica EU-a zbog potrebe jačanja sveopćeg ekonomskog upravljanja Unijom pružanjem doprinosa na razini EU-a budućim nacionalnim odlukama. Komisijine preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama od 1. do 4. u nastavku.
- (14) S obzirom na ovu ocjenu, Vijeće je analiziralo program stabilizacije, a njegovo je mišljenje⁽¹⁾ posebice navedeno u preporuci 1. u nastavku.
- (15) S obzirom na Komisijin detaljni pregled te ovu procjenu Vijeće je pregledalo nacionalni program reforme i program stabilnosti. Preporuke Vijeća na temelju članka 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporukama 2. i 4. u nastavku.
- (16) U okviru europskog semestra Komisija je provela i analizu gospodarske politike cjelokupnog europodručja. Na temelju toga Vijeće je izdalo posebne preporuke upućene državama članicama čija je valuta euro⁽²⁾. Budući da je nizozemska državna valuta euro, Nizozemska bi trebala osigurati i cjelovitu te potpunu provedbu tih preporuka,

⁽¹⁾ U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

⁽²⁾ Vidjeti stranicu 141 ovog Službenog lista.

PREPORUČUJE Nizozemskoj da u razdoblju 2014. – 2015. poduzme mjere kojima je cilj:

1. Nakon smanjenja prekomjernog deficita, ojačati proračunske mjere za 2014. s obzirom na novi jaz od 0,5 % BDP-a na temelju proljetne prognoze službi Komisije za 2014., u kojoj se upućuje na rizik od znatnog odstupanja u pogledu preventivnog dijela zahtjeva Pakta o stabilnosti i rastu. Bitno ojačati proračunsku strategiju u 2015. kako bi se osiguralo postizanje i naknadno održavanje srednjoročnog cilja, te osigurati usklađenost s pravilom o dugu kako bi se osigurao održivi trend smanjivanja visokog udjela duga opće države. Zaštititi rashode u područjima izravno povezanim s rastom poput obrazovanja, inovacija i istraživanja.
2. Kada to gospodarsko okruženje dopušta, uložiti veće napore u reformu tržišta nekretnina bržim smanjenjem poreznih odbitaka na hipotekarne kamate te uvođenjem većeg broja tržišno orijentiranih mehanizama za određivanje cijena na tržištu najma nekretnina i dodatnim povezivanjem najamnine s dohotkom kućanstva u sektoru socijalnog stanovanja. Pratiti učinke reformi u području socijalnog stanovanja u pogledu pristupačnosti i dostupnosti kućanstvima s niskim dohotkom. Nastaviti ulagati napore u preusmjeravanje politika za socijalno stanovanje na pružanje podrške kućanstvima kojima je pomoć najpotrebnija.
3. Provesti reforme drugog mirovinskog stupa osiguravanjem odgovarajuće raspodjele troškova i rizika unutar naraštaja i među njima. Podržati postupno povećanje zakonski određene dobi za umirovljenje mjerama za poboljšanje zapošljivosti starijih radnika. Provesti predviđenu reformu sustava dugotrajne skrbi kako bi se osigurali održivost, pravedan pristup i kvaliteta usluga te pratili njezini učinci.
4. Poduzeti daljnje mjere za ravnopravno sudjelovanje na tržištu rada, posebice osoba na marginama tržišta rada, i smanjenje poreznih nepotcijajnih mjera za rad. Provesti reforme radnog zakonodavstva i sustava naknada za nezaposlenost te dalje rješavati nefleksibilnosti na tržištu rada. U suradnji sa socijalnim partnerima i u skladu s nacionalnim praksama, omogućiti diferenciranija povećanja plaća koristeći se u potpunosti postojećim institucionalnim okvirom.

Sastavljeno u Bruxellesu 8. srpnja 2014.

Za Vijeće

Predsjednik

P. C. PADOAN
